

ŠKOLA TYPU RODINNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola a Mateřská škola Tochovice, příspěvková organizace

Tochovice 76

262 81 Tochovice

IČO: 71 00 72 02

E-mail: zstochovice@atlas.cz, zsmstochovice@seznam.cz

Tel.: 318 682 754

www.zstochovice.cz

Příloha č. 3 školního vzdělávacího programu ZŠ Tochovice

Doplňující vzdělávací obor – Etická výchova (Etv)

5. 8. 3 Etická výchova (Ev) – doplňující vzdělávací obor

5. 8. 3. 1 Charakteristika doplňujícího vzdělávacího oboru

Doplňující vzdělávací obor Etická výchova je založen na systematickém osvojování sociálních dovedností u žáků především na základě zážitkové metody.

Je praktickým pedagogicko-psychologickým nástrojem, jak u žáků rozvíjet základní sociální dovednosti. Základním cílem etické výchovy je vést žáky k prosociálnímu způsobu chování, tj. schopnost učinit něco dobrého pro druhého bez očekávání vnější odměny nebo protislužby.

Etická výchova žáka především vede: k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světového názoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Doplňující vzdělávací obor etická výchova u žáka rozvíjí: sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

5. 8. 3. 2 Obsahové, časové a organizační vymezení

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Žák se naučí zvládat nejprve základní sociální dovednosti, které jsou předpokladem pro osvojení těch složitějších.

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří i šest aplikačních témat. Díky nim mohou žáci vhodněji a efektivněji realizovat osvojené sociální dovednosti v každodenním životě.

Mezi aplikační témata patří: Etické hodnoty
Sexuální zdraví
Rodinný život
Duchovní rozměr člověka
Ekonomické hodnoty
Ochrana přírody a životního prostředí

Osvojení cílových hodnot etické výchovy kromě výchovného programu podporuje nebo tlumí výchovný styl, který je založen na osobním příkladu pedagoga.

Doplňující vzdělávací obor etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů a prostupuje následujícími vzdělávacími oblastmi od 1. do 5. ročníku:

1. ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura navazuje na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem
2. ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích
3. ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy
4. ve vzdělávací oblasti Člověk a kultura ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků
5. v doplňujícím vzdělávacím oboru Dramatická výchova navazuje na učivo základní předpoklady dramatického jednání a proces dramatické a inscenační tvorby.

Z průřezových témat navazuje především na vzdělávací obsah osobnostní a sociální výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy.

5. 8. 3. 3 Výchovné a vzdělávací strategie doplňujícího vzdělávacího oboru

Kompetence k učení – K1

- Rozvinout u žáků schopnost samostatně pozorovat, experimentovat a získané výsledky kriticky posuzovat a vyvodit z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- Vést žáky k rozpoznání smyslu a cíle učení.

Kompetence k řešení problémů – K2

- Vést žáky k rozpoznání povahy problému a k jeho aktivnímu řešení na základě získaných dovedností a vědomostí.
- Podněcovat žáky ke kritickému myšlení, aby byli schopni činit uvážlivá rozhodnutí, za která jsou zodpovědní a která jsou schopni obhájit.

Kompetence komunikativní – K3

- Rozvinout u žáků správné způsoby komunikace a demonstrovat nové formy efektivního a tvořivého využívání dostupných prostředků komunikace.
- Umožnit žákům kriticky hodnotit výsledky svého učení a diskutovat o nich.
- Vést žáky k naslouchání promluvám druhých lidí, k snaze jim porozumět a vhodně na ně reagovat.

Kompetence sociální a personální – K4

- Umožnit žákům navázat a rozvíjet uspokojivé vztahy.
- Vést žáky na základě osobní zkušenosti k pochopení výhod spolupráce.
- Umožnit žákům vytvořit si pozitivní představu o sobě samém, aby mohlo dojít k posílení sebedůvěry a samostatnému seberozvoji.
- Vést žáky k ovládnutí vlastního chování.
- Vytvořit podmínky, aby žáci mohli na základě ohleduplnosti, úcty k druhým a snaze pomáhat participovat na utváření dobré atmosféry v týmu.
- Rozvinout u žáků schopnost vcítit se do situací ostatních lidí.

Kompetence občanské – K5

- Vést žáky k toleranci, vstřícnosti a pochopení potřeb a postojů druhých.
- Vytvořit vnější podmínky, aby žáci mohli vnímat, přijímat, vytvářet a rozvíjet etické, kulturní a duchovní hodnoty, které nespočívají pouze v materiálním uspokojení lidských potřeb.
- Povzbuzovat žáky k respektu přesvědčení a hodnot druhých lidí.
- Vést žáky k odmítavému postoji vůči fyzickému i psychickému násilí.

Kompetence pracovní – K6

- rozvinout u žáků schopnosti aktivně a tvořivě ovlivňovat měnící se životní a pracovní podmínky
- Umožnit žákům pochopit základní environmentální a ekologické problémy a souvislosti.
- Podněcovat žáky k uvážlivému a vhodnému rozhodování v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.
- Vést žáky, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality a hospodárnosti, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.

5. 8. 3. 4 Očekávané výstupy doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova**Očekávané výstupy – 1. období (OVO)****žák**

1. 1 si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci
1. 2 se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel
1. 3 si osvojí základní (předpoklady)vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým
1. 4 si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých
1. 5 zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky
1. 6 vyjadřuje city v jednoduchých situacích
1. 7 využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů
1. 8 reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

Očekávané výstupy – 2. období (OVO)

žák

1. 9 reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku
1. 10 si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení
1. 11 se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách
1. 12 identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí
1. 13 jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy
1. 14 iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně

5. 8. 3. 5 Vzdělávací obsah doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova**Ročník 1. – 3.**

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Nástroje hodnocení	Vazby
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - si osvojí oslovování křestními jmény své spolužáky - používá vhodné formy pozdravu a naslouchání - ve třídě dodržuje základní komunikační pravidla - používá vhodné formy poděkování - umí se omluvit - při komunikaci používá přiměřenou gestikulaci - podílí se na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel <p>- si osvojí základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým</p> <p>- používá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů</p> <p>- osvojí si základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých</p> <p>- vyjadřuje city v jednotlivých situacích</p>	<p>Mezilidské vztahy a komunikace.</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikace při vytváření výchovného kolektivu : představení se, vytvoření základních komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost - základy neverbální komunikace: seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, zrakový kontakt, podání ruky - základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích: pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva <p>Důstojnost lidské osoby.</p> <p>Pozitivní hodnocení sama.</p> <ul style="list-style-type: none"> - akceptace druhého: zážitek přijetí do kolektivu, nácvik přátelského přijetí, vcítění se do potřeb druhého - sebezpojení: sebezpoznání a sebehodnocení, sebezprezentace <p>Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společenského rozhodnutí.</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvořivost v mezilidských vztazích: vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, učení se přijmout své rozhodnutí při řešení úkolu <p>Komunikace citů.</p> <ul style="list-style-type: none"> - pocity spokojenosti, radosti, smutku <p>Interpersonální a sociální empatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozitivní hodnocení druhých: v běžných podmínkách projevoování pozornosti a laskavosti, účinnost pochvaly 	<p>Čj, Pr, Hv, Vv, Aj, Drv</p> <p>Průřezová témata</p> <p>OSV, MKV, EVO, MV</p> <p>Realizovaná ve školních projektech.</p>	<p>PP, V, ŘR</p>	<p>OVO:</p> <p>1. 1, 1. 2, 1. 3, 1. 4, 1. 5, 1. 6, 1. 7, 1. 8</p>

<p>- vyjadřuje své postoje v konkrétních situacích</p> <p>- zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky</p> <p>- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc</p> <p>- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky</p>	<p>Asertivita. Zvládnutí asertivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.</p> <p>- asertivní chování: rozlišování mezi nabídkami druhých</p> <p>- iniciativa: ve vztahu k jiným, hledání možnosti, jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky</p> <p>Reálné a zobrazené vzory.</p> <p>- přenos do reálného života na základě praktických úkolů</p> <p>Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.</p> <p>- radost ze společné činnosti a výsledku</p> <p>Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.</p> <p>- elementární prosociálnost: darování, ochota dělit se, povzbuzení</p>			
--	--	--	--	--

Ročník 4. – 5.

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Nástroje hodnocení	Vazby
<p>Žák</p> <p>- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace</p> <p>- eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace</p> <p>- zvládá položit vhodnou otázku</p> <p>- uvědomuje si své schopnosti a silné stránky</p> <p>- utváří své pozitivní sebehodnocení</p> <p>- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích</p> <p>- identifikuje základní city</p> <p>- vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích</p> <p>- dokáže se těšit z radosti a úspěchu jiných</p> <p>- vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých</p> <p>- pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách</p>	<p>Mezilidské vztahy a komunikace.</p> <p>- komunikace při vytváření výchovného kolektivu – zdvořilost a otevřená komunikace</p> <p>- základy neverbální komunikace – postoje těla, mimika, gesta</p> <p>Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sama.</p> <p>- akceptace druhého: umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých</p> <p>- sebezpojetí: sebezpřijetí, sebezprezentace, sebeoceňování</p> <p>Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společenského rozhodnutí.</p> <p>- tvořivost v mezilidských vztazích: zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování</p> <p>Komunikace citů.</p> <p>- identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, sympatie, obavy, hněv</p> <p>Interpersonální a sociální empatie.</p> <p>- pozitivní hodnocení druhých: vyjádření uznání, přepisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu</p>	<p>Čj, Hv, Vv, Př, Aj, Drv</p> <p>Průřezová témata</p> <p>OSV, MKV, EVO, MK</p> <p>Realizovaná ve školních projektech.</p>	<p>PP, V, ŘR</p>	<p>OVO:</p> <p>1. 9, 1. 10, 1. 11, 1. 12, 1. 13, 1. 14</p>

<p>- dokáže rozlišit nabídky vrstevníků k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně</p> <p>- reaguje vhodným způsobem na situace v mezilidských vztazích především v rodině a v kolektivu třídy</p> <p>- na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí</p> <p>- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky</p>	<p>Asertivita. Zvládnutí asertivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.</p> <p>- iniciativa: ve vztahu k jiným, hledání možnosti, jak vycházet s vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu</p> <p>- asertivní chování: odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání</p> <p>Reálné a zobrazené vzory.</p> <p>- přenos do reálného života na základě praktických úkolů</p> <p>Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.</p> <p>- vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce a přátelství</p> <p>Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.</p> <p>- elementární prosociálnost: služba druhým, vyjádření soucitu, přátelství</p>			
---	---	--	--	--